

L'aplicació informàtica «Menú a la carta»

Autors

Joan Moratinos Jaume
Miquel Piulats Mateu
joan@jmoratinos.com
miquel@softcatala.org

En aquest article donam notícia de l'aplicació informàtica «Menú a la carta», creada per Joan Moratinos i Miquel Piulats per encàrrec de la Direcció General de Política Lingüística del Govern de les Illes Balears. L'aplicació permet confeccionar cartes de restaurant en català i altres llengües.

Consideracions inicials

El «Menú a la carta» permet la confecció de cartes de restaurant en diversos idiomes, incloent sempre el català. Amb un navegador d'Internet s'executa un programa de Java que permet l'edició i impressió de cartes, a més d'altres funcions de manteniment. Emprant la xarxa s'assegura que els clients tinguin sempre versions actualitzades tant dels programes com de les dades. L'objectiu general de l'aplicació era que els usuaris poguessin confeccionar cartes. Es varen considerar algunes alternatives:

1. Programa autònom o client-servidor? La natura de les dades (és impossible preveure la totalitat de noms de menjars, begudes, etc. que es poden trobar en un restaurant) feia preferible un programa que per definició requerrís l'ús de la xarxa. La base de dades es guarda al servidor, on es pot ampliar o corregir, en funció possiblement dels suggeriments i les necessitats dels clients.
2. Cal generar pàgines a punt per imprimir, només oferir les traduccions (per exemple per tallar i aferrar a un editor) o totes dues coses? Es va decidir generar pàgines amb un bon acabat, que es poden imprimir i que segurament són acceptables per fer servir directament per molts de restaurants. Amb això s'aconsegueix facilitar l'ús del programa.
3. On es desen les dades? Atès el baix volum de dades que representa una carta, es va preferir desar-les al servidor. Amb això s'evitaven problemes de seguretat (que podrien haver neguitejat alguns usuaris) i es possibilita una major qualitat de les cartes. La raó és que les correccions o millores fetes a les traduccions es reflectiran automàticament a les cartes que emprin la pròxima vegada que s'editin o s'imprimeixin.
4. Accés anònim o registrat? Com que les dades de les cartes es guarden al servidor, era imprescindible que els usuaris s'haguessin de registrar, entre altres coses per evitar atacs malèvols que poguessin fer caure el sistema.

Decisions d'implementació

Es va decidir fer servir un *applet* de Java, en lloc d'un programa autònom (per exemple fet en C++) que s'hagués de descarregar i que es connectàs amb el servidor. Java és un llenguatge amb la potència necessària, comparable a qualsevol altre de primera línia. Que no es pugui fer servir el nostre programa sense estar connectats a la xarxa, és més aviat un avantatge, atès sobretot el que s'ha dit més amunt sobre la natura de les dades. El problema més enutjós és la necessitat de tenir el connector (o *plugin*) de Java. Els usuaris que no el tinguin preinstal·lat, l'hauran de descarregar la primera vegada que vulguin executar el programa (aquest procés no hauria de ser desconegut per als usuaris mitjans, que poden haver estat requerits a descarregar connectors de Flash, RealAudio). El procés és senzill amb el navegador més estès, l'Explorer, tot i que pot necessitar un temps considerable, especialment amb connexions lentes.

Per a la part del servidor (invisible a l'usuari) es va optar per fer servir MySQL com a gestor de base de dades, atesa la seva potència i robustesa. El programa que atén les requestes dels *applets* de Java i que genera les pàgines web que veu l'usuari està escrit en PHP, un llenguatge omnipresent i perfectament adequat a les necessitats d'un servidor.

Requisits del programa

El programa «Menú a la carta» funciona amb el connector de Java, versió 1.3 o superior. Se n'ha comprovat el funcionament amb l'Explorer de Microsoft. La raó de fer servir el connector en lloc de l'interpret de Java incorporat al navegador és que aquest no suporta les darreres millores del llenguatge Java, algunes de les quals són necessàries per al nostre programa. Si l'usuari no té el connector instal·lat, se li demanarà que l'instal·li. Aquesta instal·lació és senzilla però, segons la qualitat de la connexió, pot durar un temps més o menys llarg.

La majoria de fons de les cartes són molt acolorits, per la qual cosa amb una impressora en color es treu el màxim rendiment del programa. Tot i això, la impressió de Java és bastant acceptable amb impressores monocromes. També es poden imprimir les cartes sense fons, per guanyar en claredat o, per exemple, per fer-ne fotocòpies damunt paper de l'empresa.

Funcionament

Només els usuaris registrats poden fer servir el programa «Menú a la carta». A la pàgina inicial es demana el nom i la contrasenya de l'usuari (per als usuaris ja registrats) i es dona l'opció de registrar-se als nous usuaris. Durant el procés d'alta es demana una adreça de correu, a més d'altres informacions, com ara el nom del negoci, el nom de la persona de contacte, etc. Per confirmar l'alta, l'usuari rep a l'adreça que ha proporcionat un missatge, que conté un enllaç a una pàgina web (juntament amb informació diferent per a cada usuari). L'entrada a aquesta pàgina completa el procés. Aquest sistema ha esdevingut l'estàndard per assegurar-se que els usuaris són reals.

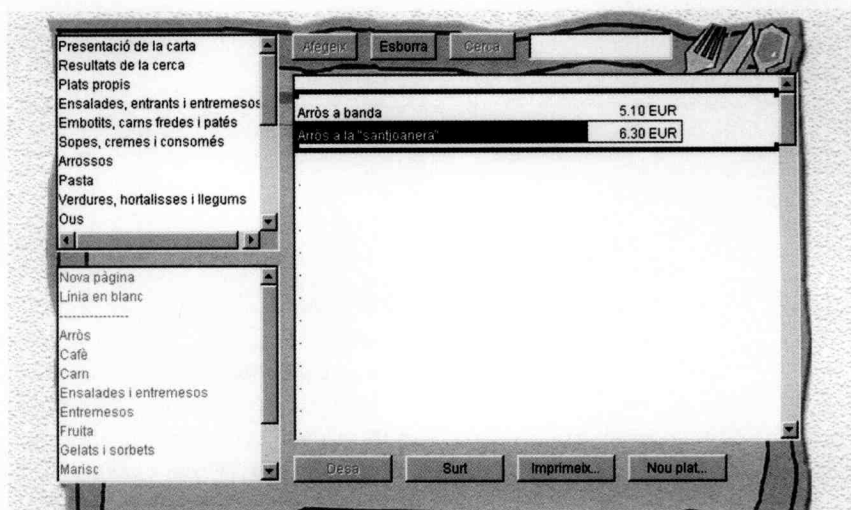
Una vegada que l'usuari ha accedit a la pàgina inicial, proporcionant l'identificador i la contrasenya, apareix la pàgina d'edició. Aquí hi ha les cartes que s'han creat prèviament i es dona l'opció d'editar-les, imprimir-les o eliminar-les, i també de crear-ne de noves. A més, es poden canviar opcions generals, com ara el logotip que apareixerà (opcionalment) al capdamunt de les cartes, les dades personals o la contrasenya. També hi ha un formulari per enviar comentaris.

Edició de cartes

A la pantalla d'edició de cartes es mostren tres llistes. Una (a dalt a l'esquerra) és la llista de categories. Són les famílies de plats (com ara «Arrossos», «Pastes», etc.) a més de les categories especials «Elements de la carta» (que conté títols, salts forçats de pàgina i línies en blanc), «Resultats de la cerca» i «Plats propis» (més endavant es parlarà àmpliament d'aquesta opció). La segona llista, situada al cantó inferior esquerre, conté els elements de la categoria seleccionada a la primera llista. És a dir, si hem seleccionat la categoria «Arrossos»,

a la segona llista apareix «Arròs a banda», «Arròs a la cassola», «Arròs a la cubana», «Arròs a la marinera»... També hi apareixen els plats propis de l'usuari (a més d'estar inclosos a les categories corresponents, estan agrupats a la categoria «Plats propis»).

La tercera llista és la que va confegint l'usuari. Per mitjà del botó «Afegeix» o fent doble clic damunt un nom de plat, aquest s'afegeix a la llista just darrere la línia destacada. La línia que tot just afegida es converteix en la línia destacada. Si se selecciona un plat (fent servir el ratolí, per exemple) s'accedeix a altres opcions. Amb el botó dret del ratolí es pot afegir informació addicional sobre el plat, com per exemple «Disponibilitat segons temporada». A la dreta del nom dels plats hi ha dos camps on es pot posar el preu. S'hi pot

accedir amb el ratolí. Quan el camp està actiu es mostra en groc i aleshores és possible teclejar els nombres, esborrar o (amb el botó dret del ratolí) decidir si el preu està en euros o en pessetes. Per als euros no cal teclejar la coma per als decimals, ja que es considera que les dues xifres de més a la dreta representen els cèntims.

El botó «Esborra» permet suprimir una línia; «Desa» serveix per enviar la carta al servidor; «Imprimeix» passa a la pantalla d'impressió. És necessari desar la carta abans de poder-la imprimir. Per això, quan es fan canvis s'inhabilita el botó «Imprimeix», que no es rehabilita fins que no s'ha desat la carta.

Si no es vol localitzar un plat dins la ja llarga llista de què disposam (i la llista encara ha de créixer molt més) es poden cercar els plats que contenen una determi-

nada paraula, en qualsevol de les llengües (català, castellà, anglès, alemany, francès i italià). Per això s'escriu la paraula que interessa i es fa clic al botó «Cerca». La categoria «Resultats de la cerca» canvia aleshores el seu nom per «Plats amb xxxxx» i a la llista de baix es mostren els plats que s'han trobat. Aquests plats es poden fer servir exactament igual que els de les altres categories (de fet, són una simple selecció de tots els plats).

Creació de plats propis

Atesa la varietat i creativitat del sector de la restauració, és impossible que una llista de plats, per més àmplia que sigui, inclogui tots els plats possibles. Per això s'ha previst la creació de plats propis. El botó «Nou plat» obre el formulari adient. Hi ha sis camps d'edició de text, per a les sis llengües que tracta el programa, un camp de selecció per triar la categoria a què pertany el nou plat (per tal de mostrar-lo l'usuari a la llista corresponent) i un camp per indicar si el plat ha d'estar a disposició dels altres usuaris.

L'usuari ha d'omplir els camps que

pugui (que permetin com a mínim identificar el plat). Aleshores, la Conselleria completarà les dades del plat, fent les correccions i traduccions que calgui. Una vegada que el plat s'ha enviat entra en l'estat «pendent de validar». Quan les dades s'han verificat i completat, passa a l'estat «validat». Mentre està pendent de validar, només és accessible per a l'usuari que l'ha proposat i s'imprimeix amb l'anotació «(pendent de validar)» devora el nom, per assegurar-nos que només s'imprimiran cartes correctes. Una vegada validat, desapareix aquesta anotació, i el plat passa a funcionar igual que tots els altres per a l'usuari que l'ha proposat, i també per a la resta d'usuaris, en cas que aquell hagués indicat que volia que el plat estigués a disposició de tothom.

Impressió de cartes

Una vegada confegida la carta s'ha de desar i aleshores es pot imprimir. La pantalla d'impressió mostra com quedarà la carta quan la imprimirem i deixa modificar una sèrie d'opcions. En aquesta pantalla no es pot modificar el contingut de la carta, només la manera com es presenta la informació. Es pot canviar el fons, seleccionant-ne un dels disponibles, o bé deixar-lo en blanc (es mostra una miniatura del fons i amb dues fletxes es pot recórrer la llista amunt i avall). També es pot decidir si apareixerà el logotip del nostre restaurant i quines traduccions dels plats s'imprimiran. La versió catalana es posa la primera i una mica destacada, i no es pot desactivar. La resta de llengües (si apareixen) es mostren en un ordre fix (castellà, anglès, alemany, francès i italià). El botó «Previsualitza» permet veure la carta una mica més ampliada. El contingut és idèntic al que es mostra a la finestra principal i, per tant, també al que s'imprimirà. Dos botons serveixen per moure's amunt i avall per les diferents pàgines, si la carta en té més d'una. Finalment, hi ha botons per imprimir i per sortir. A un costat de cada pàgina s'imprimeix, en vertical i amb una lletra molt menuda, el text «creat amb menualacarta.net».